A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2022. június 16.*

„Fellebbezés – Verseny – Kartellek – Optikailemez-meghajtók – Az EUMSZ 101. cikk és az Európai Gazdasági Térségről szóló, 1992. május 2-i megállapodás 53. cikkének megsértését megállapító határozat – Egységes és folyamatos jogsértés – Fogalom – Két számítógépgyártó által szervezett, hordozható számítógépekben és asztali számítógépekben használt optikailemez-meghajtókra vonatkozó beszerzési eljárásokkal kapcsolatos összejátszásra irányuló megállapodások”

A C-698/19. P. sz. ügyben,

a **Sony Optiarc Inc**. (székhelye: Atsugi [Japán]),

a **Sony Optiarc America Inc**. (székhelye: San Jose [Egyesült Államok])

(képviselik őket: E. Kelly, N. Levy és R. Snelders avocats)

fellebbezőknek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2019. szeptember 20-án benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Bizottság** (képviselik: A. Dawes, M. Farley, F. van Schaik és L. Wildpanner, meghatalmazotti minőségben)

alperes az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: K. Jürimäe, a harmadik tanács elnöke, a negyedik tanács elnökeként eljárva (előadó), S. Rodin és N. Piçarra bírák,

főtanácsnok: G. Pitruzzella,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

* Az eljárás nyelve: angol.

a főtanácsnok indítványának a 2021. június 3-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Fellebbezésükkel a Sony Optiarc Inc. és a Sony Optiarc America Inc. (a továbbiakban együtt: fellebbezők) az Európai Unió Törvényszéke 2019. július 12-i Sony Optiarc és Sony Optiarc America kontra Bizottság ítéletének (T-763/15, nem tették közzé, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2019:517) hatályon kívül helyezését kéri, amely ítéletben a Törvényszék elutasította az elsődlegesen az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (AT.39639 – „optikailemez-meghajtók” ügy) 2015. október 21-én hozott C(2015) 7135 final bizottsági határozat (a továbbiakban: vitatott határozat) őket érintő részében történő részleges megsemmisítése, illetve – másodlagosan – a velük szemben kiszabott bírság összegének csökkentése iránti keresetüket.

Jogi háttér

2 Az [EUMSZ 101.] és [EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 23. cikkének (2) és (3) bekezdése értelmében:

„(2) A[z Európai] Bizottság határozattal bírságot szabhat ki a vállalkozásokra vagy vállalkozások társulásaira, amennyiben azok akár szándékosan, akár gondatlanságból:

a) megsértik [az EUMSZ 101.] vagy [EUMSZ 102. cikket]; vagy

b) megszegik a 8. cikk alá tartozó ideiglenes intézkedést elrendelő határozatot; vagy

c) nem teljesítik a 9. cikk szerinti határozat alapján kötelező érvényű kötelezettségvállalást.

[…]

Amennyiben egy társulás jogsértése a tagok tevékenységéhez kapcsolódik, a bírság nem haladhatja meg a társulás jogsértésével érintett piacon működő tagjai teljes forgalma összegének 10%-át.

(3) A bírság mértékének meghatározásakor tekintetbe kell venni mind a jogsértés súlyát, mind annak időtartamát.”

3 E rendelet 27. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az érintett felek védekezéshez való jogát az eljárás során teljes mértékben tiszteletben kell tartani. Jogukban áll a Bizottság irataiba a vállalkozások üzleti titkaik védelmére irányuló jogos érdekének figyelembevételével betekinteni. A betekintési jog nem terjed ki a bizalmas jellegű információkra és a Bizottság vagy a tagállamok versenyhatóságainak belső dokumentumaira. A betekintési jog különösen nem terjed ki a Bizottság és a tagállamok versenyhatóságai közti levelezésre, illetve a tagállamok versenyhatóságainak egymás közötti levelezésére, ideértve a 11. és 14. cikk alapján készült dokumentumokat. E bekezdés egyik rendelkezése sem sérti [helyesen: sem akadályozza] a Bizottságot abban, hogy a jogsértés bizonyításához szükséges információt feltárja és felhasználja.”

4 Az említett rendelet 31. cikkének szövege a következő:

„A Bíróság korlátlan jogkörrel rendelkezik az olyan határozatok felülvizsgálatára, amelyekben a Bizottság bírságot vagy kényszerítő bírságot határozott meg. A Bíróság törölheti, csökkentheti vagy növelheti a kiszabott bírság vagy kényszerítő bírság összegét.”

5 Az 1/2003/EK rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatás (HL 2006. C 210., 2. o.; a továbbiakban: bírságkiszabási iránymutatás) 6. és 13. pontja a bírságok kiszámításával kapcsolatban kimondja:

„6. A jogsértéssel összefüggő eladások értékének és az időtartamnak a kombinációja megfelelő helyettesítő értéknek tekinthető, mely tükrözi a jogsértés gazdasági jelentősségét, valamint a jogsértésben részt vevő egyes vállalkozások egymáshoz viszonyított súlyát. A fenti jelzőszámok jól tükrözik a bírság nagyságrendjét, de nem szolgálhatnak automatikus számtani számítási módszer alapjául.

[…]

13. A kiszabásra kerülő bírságok alapösszegének meghatározásához a Bizottság a jogsértés által közvetlenül vagy közvetve érintett, a vállalkozás által az [Európai Gazdasági Térségen (EGT) belül], az érintett földrajzi területen értékesített áruk és szolgáltatások eladásának értékét alkalmazza. […]”

A jogvita előzményei és a vitatott határozat

6 A megtámadott ítélet 1–32. pontja tárgyalja a jogvita előzményeit, amelyeket a jelen eljáráshoz szükséges információk szempontjából az alábbiak szerint lehet összefoglalni.

7 Az elsőrendű fellebbező, a Sony Optiarc (korábban Sony NEC Optiarc Inc.), a japán jog hatálya alá tartozó részvénytársaság. 2006. április 3-án alapították a Sony Corporation és a NEC Corporation közös vállalkozásaként, a Sony NEC Optiarc Inc. név alatt. Mindkét anyavállalat ez utóbbira ruházta az optikailemez-meghajtók (a továbbiakban: OLM-ek) ágazatában gyakorolt tevékenységét.

8 2007. április 2-tól a Sony NEC Optiarc, a 100%-os tulajdonában lévő leányvállalatával, a Sony Optiarc Americával (korábban Sony NEC Optiarc America Inc.) – a másodrendű fellebbezővel – együtt beszerzési eljárásokat követően tárgyalásokat folytatott és szerződéseket kötött, valamint – legalábbis a Dell Inc.-től – OLM-ekre vonatkozó megrendeléseket fogadott el. A vitatott határozat a Sony NEC Optiarcot és a Sony NEC Optiarc Americát együttesen „Sony Optiarc”-nak nevezi. Ezzel szemben a „Sony/Optiarc” a vitatott határozatban a Sony Corporation és a Sony Optiarc együttesét jelöli, amely vállalkozások együtt szóbeli nyilatkozatokat nyújtottak be, és válaszoltak a Bizottság tájékoztatáskéréseire. 2007. szeptember 1-jét követően a Sony NEC Optiarc továbbra is részt vett a Dell által szervezett beszerzési eljárásokban. E vállalkozást ebben a Sony Electronics (Singapore) Pte Ltd egy alkalmazottja segítette, amely a Sony Optiarc nevében és utasításai alapján járt el.

9 A szóban forgó jogsértés a többek között a Dell és a Hewlett Packard (a továbbiakban: HP) által gyártott személyi számítógépekben (asztali számítógépek és hordozható számítógépek) használt OLM-eket érinti.

10 A Dell és a HP a két legfontosabb eredetitermék-gyártó a személyi számítógépek világpiacán. E két társaság világszinten lefolytatott olyan standard beszerzési eljárásokat alkalmaz, amelyek magukban foglalják többek között azt, hogy kisszámú előre kiválasztott OLM-szállítóval negyedévi tárgyalásokat folytatnak a világszintű árról és a globális vételi mennyiségekről.

11 A beszerzési eljárások árajánlatkéréseket, elektronikus árajánlatkéréseket, online tárgyalásokat, elektronikus árveréseket és kétoldalú (offline) tárgyalásokat foglalnak magukban. A beszerzés lezárásakor a megrendelők aszerint osztják fel a mennyiségeket a részt vevő OLM-szállítók vonatkozásában, hogy azok milyen árakat ajánlanak.

12 2009. január 14-én a Koninklijke Philips NV által benyújtott bírságmentesség iránti kérelem érkezett a Bizottsághoz a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló közleménye (HL 2006. C 298., 17. o.) alapján. 2009. január 29-én és március 2-án e kérelmet kiegészítették annak érdekében, hogy e társaság mellett abba belefoglalják a Lite-On IT Corporationt és közös vállalkozásukat, a Philips & Lite-On Digital Solutions Corporationt is.

13 2009. június 30-án a Bizottság feltételes mentességet biztosított a Koninklijke Philips, a Lite-On IT és a Philips & Lite-On Digital Solutions részére.

14 2012. július 18-án a Bizottság kifogásközlést küldött tizenhárom OLM-szállítónak, köztük a fellebbezőknek (a továbbiakban: kifogásközlés), amelyben jelezte, hogy e társaságok megsértették az EUMSZ 101. cikket és az Európai Gazdasági Térségről szóló, 1992. május 2-i megállapodás (HL 1994. L 1., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 52. kötet, 3. o.; a továbbiakban: EGT-Megállapodás) 53. cikkét azáltal, hogy 2004. február 5-től 2009. június 29-ig az OLM-ekkel kapcsolatos olyan kartellben vettek részt, amely keretében összehangolták két számítógépgyártó, azaz a Dell és a HP által szervezett beszerzési eljárásokkal összefüggésben tanúsított magatartásukat.

15 2012. október 29-én a fellebbezők a kifogásközlésre válaszolva együttesen előterjesztették írásbeli észrevételeiket. 2012. november 29-én és 30-án meghallgatásra került sor, amelyen a kifogásközlés összes címzettje részt vett.

16 2015. október 21-én a Bizottság elfogadta a vitatott határozatot.

17 E határozatban a Bizottság megállapította, hogy a kartell résztvevői legalább 2004. június 23-tól 2008. november 25-ig összehangolták a versenymagatartásukat. A Bizottság kifejtette, hogy ez az összehangolás párhuzamos kétoldalú kapcsolatfelvételek hálózata útján történt. Megállapította, hogy a kartell résztvevői arra törekedtek, hogy a piaci mennyiségeiket egymáshoz igazítsák, és gondoskodjanak arról, hogy az árak magasabb szinten maradjanak, mint amelyen e kétoldalú kapcsolatfelvételek hiányában lettek volna.

18 A Bizottság a vitatott határozatban kifejtette, hogy a kartell résztvevői közötti összehangolás a Dell és a HP ügyfélkörét érintette. A Bizottság szerint a Dell és a HP az OLM-szállítóikkal folytatott kétoldalú tárgyalásokon kívül olyan standard beszerzési eljárásokat alkalmazott, amelyekre legalább negyedévenként került sor. A Bizottság kiemelte, hogy a kartell tagjai a kétoldalú kapcsolatfelvételi hálózatukat arra használták, hogy manipulálják e beszerzési eljárásokat, ezáltal keresztülhúzva a megrendelőik azon kísérleteit, hogy ösztönözzék az árversenyt.

19 A Bizottság szerint a rendszeres információcserék többek között lehetővé tették a kartell tagjai számára, hogy még azt megelőzően nagyon összetett ismeretekkel rendelkezzenek a versenytársaik szándékairól, hogy belépnének a beszerzési eljárásba, következésképpen pedig előre lássák azok versenystratégiáját.

20 A Bizottság hozzátette, hogy a kartell tagjai rendszeres időközönként konkrét ügyfélkörökkel kapcsolatos árazási információkat, valamint az árral össze nem függő olyan információkat is cseréltek, mint például a fennálló termelés, a szállítási kapacitás, a leltári helyzet, a minősítési helyzet, valamint az új termékek vagy fejlesztések piaci bevezetésének időzítése. A Bizottság kiemelte, hogy az OLM-szállítók ráadásul figyelemmel kísérték a lezárt beszerzési eljárások végeredményeit, vagyis a sorrendben így elfoglalt helyet, valamint az így kapott árat és mennyiséget.

21 A Bizottság jelezte azt is, hogy az OLM-szállítók – tudva, hogy kapcsolatfelvételeiket a megrendelőkkel szemben titokban kell tartani – olyan eszközöket használtak az egymással való kapcsolatfelvételekhez, amelyeket kellően alkalmasnak ítéltek a kívánt eredmény elérésére. A Bizottság kifejtette, hogy 2003-ban egyébként kudarcba fulladt az a kísérlet, hogy az e szállítók közötti rendszeres többoldalú találkozók szervezése érdekében ülést hívjanak össze, miután arról az egyik megrendelő tudomást szerzett. A Bizottság szerint e találkozók helyett kétoldalú kapcsolatfelvételekre került sor lényegében telefonhívások, esetenként pedig elektronikus üzenetek formájában is, ideértve a magán-e-mail-címeket és az azonnali üzenetváltásokat, vagy pedig találkozók során, elsősorban a globális ügyfélkapcsolati vezetők szintjén.

22 A Bizottság megállapította, hogy a kartell résztvevői rendszeresen kapcsolatba léptek egymással, továbbá hogy a kapcsolatfelvételek – elsősorban telefonon keresztül – gyakoribbá váltak a beszerzési eljárások alatt, amelyek során naponta több hívásra is sor került a kartell bizonyos résztvevőpárosai között. A Bizottság kifejtette, hogy általában a kartell bizonyos résztvevőpárosai között jelentősen gyakoribbak voltak a kapcsolatfelvételek, mint bizonyos egyéb párosok között.

23 A fellebbezőkkel szemben kiszabott bírság összegének kiszámítását illetően a Bizottság a bírságkiszabási iránymutatásra támaszkodott.

24 Mindenekelőtt a bírság alapösszegének meghatározása érdekében a Bizottság úgy ítélte meg, hogy figyelembe véve az OLM-szállítók kartellben való részvételének időtartamai közötti jelentős eltéréseket, továbbá abból a célból, hogy jobban kifejezésre lehessen juttatni a kartell tényleges hatását, helyénvaló olyan éves átlagot alkalmazni, amelyet az érintett vállalkozások által a jogsértésben való saját részvételük teljes naptári hónapjai során teljesített eladások valós értéke alapján számítanak ki.

25 A Bizottság így kifejtette, hogy az eladások értékét a személyi számítógépekhez való OLM-eknek a HP és a Dell EGT-n belüli jogalanyai részére kiszámlázott eladásai alapján számította ki.

26 A Bizottság egyébiránt úgy ítélte meg, hogy mivel a HP-vel szemben tanúsított versenyellenes magatartás később kezdődött, továbbá annak érdekében, hogy figyelembe vegye a kartell alakulását, az eladások releváns értékét a HP és a Dell vonatkozásában elkülönítve számítja ki, továbbá hogy az időtartam függvényében két szorzótényezőt alkalmaz.

27 Ami a fellebbezőket illeti, mivel a kapcsolatfelvételekben való részvételük a HP vonatkozásában nem nyert bizonyítást, a Bizottság csak a Dell vonatkozásában történő összehangolásért állapította meg a felelősségüket.

28 Továbbá a Bizottság akként határozott, hogy mivel az árak összehangolására irányuló megállapodások jellegüknél fogva az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikkének legsúlyosabb megsértései közé tartoznak, továbbá mivel a kartell legalább az EGT-re kiterjedt, a jelen ügyben a jogsértés súlya címén alkalmazott százalékos arány a vitatott határozat összes címzettje vonatkozásában 16%.

29 A Bizottság egyébiránt jelezte, hogy a jelen ügy körülményeire tekintettel akként határozott, hogy elrettentés céljából 16%-os kiegészítő összeget alkalmaz.

30 A Bizottság ezenkívül a fellebbezőkkel szemben kiszabott bírság összegét 3%-kal csökkentette annak figyelembevétele érdekében, hogy a fellebbezők nem tudtak az egységes és folyamatos jogsértésnek a HP-re vonatkozó részéről, mindezt abból a célból, hogy megfelelően és kellő mértékben kifejezésre juttassa magatartásuk kevésbé súlyos jellegét.

31 A vitatott határozat rendelkező része a fellebbezőket érintő részében a következőképpen szól:

„1. cikk

A következő vállalkozások megsértették az EUMSZ 101. cikket és az EGT-Megállapodás 53. cikkét azáltal, hogy a megjelölt időszakokban több elkülönülő jogsértésből álló olyan egységes és folyamatos jogsértésben vettek részt az [OLM-eknek] az EGT egészét lefedő ágazatában, amely az árak összehangolására irányuló megállapodásokból állt:

[…]

g) a Sony Optiarc […] 2007. július 25-től 2008. október 29-ig, a Sony Optiarc America […] 2007. július 25-től 2007. október 31-ig a Dell tekintetében történő összehangolásuk útján;

[…]

2. cikk

Az 1. cikkben megállapított jogsértésért a következő bírságok kerülnek kiszabásra:

[…]

g) a Sony Optiarc […]: 9 782 000 euró, amelyből 5 433 000 euró vonatkozásában a Sony Optiarc Americával egyetemlegesen felelős […]

[…]”

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

32 A Törvényszék Hivatalához 2015. december 31-én benyújtott keresetlevélben a fellebbezők elsődlegesen a vitatott határozat rájuk vonatkozó részében történő megsemmisítése, másodlagosan pedig a velük szemben kiszabott bírság összegének csökkentése iránti keresetet nyújtottak be.

33 Keresetük alátámasztása érdekében a fellebbezők két jogalapot hoztak fel, amelyek közül az első lényegében az EUMSZ 101. cikkbe ütköző jogsértés fennállására, a másodlagosan felhozott második jogalap pedig e bírság összegének kiszámítására vonatkozott.

34 A Törvényszék a megtámadott ítéletben e jogalapokat nem fogadta el, és ennélfogva a keresetet teljes egészében elutasította.

A felek kérelmei

35 Fellebbezésükben a fellebbezők azt kérik, hogy a Bíróság:

– helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;

– adjon helyt az első fokon előterjesztett kérelmeknek;

– kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére, ideértve az elsőfokú eljárás keretében felmerült költségeket is, és

– másodlagosan az ügyet utalja vissza a Törvényszék elé, és az elsőfokú és a másodfokú eljárás költségeiről egyelőre ne határozzon.

36 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

– utasítsa el a fellebbezést, és

– kötelezze a fellebbezőket a jelen eljárás során felmerült összes költség viselésére.

A fellebbezésről

37 Fellebbezésük alátámasztása érdekében a fellebbezők négy jogalapra hivatkoznak, amelyek lényegében a Törvényszék által először is az egységes és folyamatos jogsértés fennállásával, másodszor e jogsértés időtartamával, harmadszor a több elkülönülő jogsértés megállapításával, negyedszer pedig a velük szemben kiszabott bírság összegével kapcsolatban elvégzett értékelésre vonatkoznak.

38 A Bíróság célszerűnek tartja az első, a második és a negyedik jogalap értékelése előtt a harmadik jogalapot megvizsgálni.

A harmadik jogalapról

A felek érvelése

39 A fellebbezők által felhozott harmadik jogalap két részből áll.

– *A harmadik jogalap első részéről*

40 Harmadik jogalapjuk első részében a fellebbezők azt állítják, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy a Bizottság nem sértette meg a védelemhez való jogukat, amikor első alkalommal a vitatott határozatban rótt fel a fellebbezőknek több elkülönülő jogsértésben való részvételt.

41 A kifogásközlés többek között a (310), (317) és (318) preambulumbekezdésében egységes és folyamatos jogsértés fennállására hivatkozott. A Bizottság úgy ítélte meg, hogy mesterséges lenne a hivatkozott magatartásokat több elkülönülő jogsértésre bontani. Márpedig a Bizottság első alkalommal a vitatott határozatban állította, hogy ezen egységes és folyamatos jogsértés több elkülönülő jogsértésből áll. E határozat tehát lényegesen eltér a kifogásközlésben szereplő minősítéstől, következésképpen a fellebbezőknek az említett határozat meghozatala előtt nem volt lehetőségük arra, hogy vitassák a minden egyes egyedi kapcsolatfelvétel önálló elkülönülő jogsértésnek minősítését.

42 E tekintetben a Törvényszék azáltal, hogy a megtámadott ítélet 211., 212. és 219. pontjában megállapította, hogy valamely egységes és folyamatos jogsértés szükségszerűen elkülönülő jogsértésekből áll, olyan következtetésre jutott, amely ellentétes a Törvényszék és a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatával, amely nem szükségszerűnek, hanem csak lehetségesnek tartja, hogy valamely egységes és folyamatos jogsértés elkülönülő jogsértésekből álljon. A Törvényszék ezáltal tévesen alkalmazta a jogot, és ennek következtében nem ismerte el, hogy a Bizottság megsértette a fellebbezők védelemhez való jogát.

43 Válaszbeadványában a Bizottság elsősorban két általános megjegyzést fogalmaz meg, mielőtt válaszolna a fellebbezők által felhozott harmadik jogalap két részében kifejtett érvekre.

44 Először is hatástalanok a fellebbezők arra vonatkozó érvei, hogy a Bizottság a vitatott határozatban járulékosan megállapította, hogy versenyellenes kapcsolatfelvételeik több elkülönülő jogsértésnek is minősülnek. A Törvényszék ugyanis megerősítette a Bizottságnak az egységes és folyamatos jogsértés fennállására, valamint a fellebbezők e jogsértésben való részvételére vonatkozó fő megállapítását. Pusztán e megerősítés igazolja a vitatott határozat 1. cikkének g) pontjában szereplő következtetést, valamint az e határozat 2. cikkének g) pontjában a fellebbezőkkel szemben kiszabott bírságot.

45 Másodszor, a fellebbezők érvei azon a téves előfeltevésen alapulnak, miszerint a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésébe ütköző egységes és folyamatos jogsértés szükségszerűen több önálló, e rendelkezésbe ütköző elkülönülő jogsértésből áll. Márpedig a Törvényszék a megtámadott ítélet 210. és 211. pontjában egyszerűen azt állapította meg, hogy valamely egységes és folyamatos jogsértés „magatartások összességét” feltételezi, amelyek önmagukban elkülönülő jogsértéseknek minősíthetők. A Törvényszék a megtámadott ítélet 208. és 209., valamint 212–216. pontjában lényegében hozzátette, hogy a jelen ügyben az egységes és folyamatos jogsértés ténylegesen olyan elkülönülő jogsértésekből áll, amelyekkel kapcsolatban a fellebbezőket meghallgatták.

46 Másodsorban, konkrétan a harmadik jogalap első részét illetően a Bizottság először is azt állítja, hogy az ténybelileg téves feltevésen alapul. A megtámadott ítélet 209–214. pontjából egyértelműen kitűnik, hogy a kifogásközlés már tájékoztatta a fellebbezőket a szóban forgó elkülönülő jogsértések tárgyában.

47 Másodszor, az ezen ítélet 209., 214. és 215. pontjában tett megállapítások olyan ténymegállapítások, amelyeket a fellebbezés keretében nem lehet vitatni.

48 Harmadszor a fellebbezők azon állításának, miszerint a Bizottság nem hallgatta meg őket a szóban forgó elkülönülő jogsértések tekintetében, ellentmond a kifogásközlés (353), (354) és (276) preambulumbekezdésének egyértelmű megfogalmazása, és az az ítélkezési gyakorlat téves értelmezésén alapul, mivel a Bíróság már kimondta, hogy egy cselekménysorozat vagy egy folyamatos magatartás egy vagy több eleme önmagában az EUMSZ 101. cikkbe ütköző jogsértésnek minősülhet.

49 Negyedszer, a fellebbezők állításával ellentétben, az egységes és folyamatos jogsértés megállapítása nem függ több elkülönülő jogsértés fennállásától. A fellebbezőket meghallgatták mind a szóban forgó egységes és folyamatos jogsértés, mind az azt alkotó elkülönülő jogsértések megállapítása tekintetében, így a védelemhez való jogukat nem sértették meg. A fellebbezőknek ugyanis a közigazgatási eljárás során lehetőségük volt megérteni, hogy az ezen egységes és folyamatos jogsértést alkotó magatartásokat is felrótták nekik.

– *A harmadik jogalap második részéről*

50 Harmadik jogalapjuk második részében a fellebbezők azt kifogásolják, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy a Bizottság a több elkülönülő jogsértés fennállását illetően kellően megindokolta a vitatott határozatot.

51 A Bizottság ugyanis a vitatott határozatban nem fejtette ki a magatartás minden egyes aspektusa, illetve a kétoldalú kapcsolatfelvételek minden egyes csoportja vagy több csoportjának összessége – amelyek állítólag elkülönülő jogsértésnek minősülnek – vonatkozásában először is e jogsértés jellegét és terjedelmét, másodszor a jogsértésnek az EUMSZ 101. cikk értelmében vett megállapodásnak vagy összehangolt magatartásnak minősítését, harmadszor az egyes minősítéseket alátámasztó indokokat és bizonyítékokat, negyedszer az egyes elkülönülő jogsértésekért felelőssé tehető vállalkozásokat, ötödször pedig azt, hogy a Bizottság által a kifogásközlésben kifejtett álláspontal ellentétben már miért nem mesterséges több elkülönülő jogsértést azonosítani.

52 Márpedig a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor nem ismerte el, hogy a Bizottság az elkülönülő jogsértések terjedelmét egyáltalán nem írta le, illetve azzal kapcsolatban semmiféle magyarázatot nem adott. A Törvényszék ugyanis a megtámadott ítélet 227. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Bizottság helyesen állapította meg, hogy az egységes és folyamatos jogsértés megállapítása szükségképpen megerősíti a több elkülönülő jogsértés fennállására vonatkozó következtetéseit.

53 A Bizottság szerint a harmadik jogalap második részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

54 A Törvényszék helyesen állapította meg, hogy az egységes és folyamatos jogsértés fő megállapítása, valamint az elkülönülő jogsértések járulékos megállapítása egymással koherens. Először is a fellebbezők azon állítása, miszerint a Törvényszék a megtámadott ítéletben elutasította érveiket, mivel az a téves meggyőződése volt, hogy az egységes és folyamatos jogsértésre vonatkozó megállapítások szükségképpen megerősítik a több elkülönülő jogsértés fennállására vonatkozó megállapításokat, elferdíti a megtámadott ítélet 227. pontjának tartalmát. Másodszor, a fellebbezők megérthették a vitatott határozat indokolását, és lehetőségük volt arra, hogy a nekik felrótt minden egyes versenyellenes kapcsolatfelvételre vonatkozóan előadják érveiket.

Harmadszor a 2006. november 23-i Asnef-Equifax és Administración del Estado ítéletből (C-238/05, EU:C:2006:734, 30–32. pont) kitűnik, hogy amennyiben bizonyított, hogy fennállnak az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésébe ütköző jogsértés elemei, lényegtelen, hogy az érintett összejátszás megállapodásnak vagy összehangolt magatartásnak minősül-e. E tekintetben a Törvényszék a megtámadott ítélet 230. pontjában elismerte, hogy a fellebbezők tévesen állították, hogy a Bizottságnak az elkülönülő jogsértéseket egyedileg „megállapodásnak” vagy „összehangolt magatartásnak” kellett volna minősítenie a vitatott határozatban.

A Bíróság álláspontja

55 Harmadik jogalapjukkal a fellebbezők azt állítják, hogy a Törvényszék több tekintetben is tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy valamely egységes és folyamatos jogsértés szükségképpen több elkülönülő jogsértésből áll. Következésképpen tévesen állapította meg egyrészt azt, hogy a Bizottság nem sértette meg a védelemhez való jogukat, másrészt pedig azt, hogy ezen intézmény a fellebbezőknek betudott elkülönülő jogsértéseket illetően kellően megindokolta a vitatott határozatot.

56 E tekintetben rá kell mutatni, hogy a vitatott határozat 1. cikkének g) pontjában a Bizottság lényegében megállapította egyrészt az egységes és folyamatos jogsértés fennállását, másrészt pedig az e jogsértést alkotó „több elkülönülő jogsértés” fennállását.

57 Ebben az összefüggésben a harmadik jogalap kizárólag e második – több elkülönülő jogsértés fennállására vonatkozó – megállapítás Törvényszék általi értékelésének vitatására irányul. Ezzel szemben e jogalap nem vonatkozik az e rendelkezésben szereplő azon megállapítás Törvényszék általi értékelésére, miszerint a fellebbezők egységes és folyamatos jogsértésben vettek részt.

58 Ebből következik, hogy a Bizottság állításával ellentétben, mivel a jelen ügyben a Bizottság a vitatott határozatot a jogsértések két különböző megállapítására alapította, az említett jogalapot nem lehet eleve elutasítani mint hatástalant.

– *Előzetes észrevételek*

59 Az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének megsértése nemcsak elszigetelt cselekmény eredménye lehet, hanem cselekmények sorozata vagy akár folyamatos magatartás eredménye is, miközben e cselekménysorozat vagy e folyamatos magatartás egy vagy több eleme önmagában, külön-külön is e rendelkezés megsértésének minősülhet. Így, amennyiben a különböző magatartások azonos, a belső piacon fennálló versenyt torzító céljuk alapján „átfogó terv” keretébe illeszkednek, a Bizottság az e magatartások miatti felelősséget jogszerűen tudhatja be az összességében figyelembe vett jogsértésben való részvétel alapján (lásd ebben az értelemben: 2012. december 6-i Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ítélet, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

60 Így az a vállalkozás, amely ilyen egységes és folyamatos jogsértésben a saját magatartása révén vett részt, amely magatartás az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett versenyellenes célú „megállapodás” vagy „összehangolt magatartás” fogalmába tartozik, és amely a jogsértés egészének megvalósításához való hozzájárulásra irányult, az e jogsértésben való részvételének teljes időszakát illetően felelősségre vonható azon magatartásokért is, amelyeket az említett

jogsértés keretében más vállalkozások tanúsítottak (lásd ebben az értelemben: 2012. december 6-i Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ítélet, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

61 Amint arra a főtanácsnok az indítványának 59. pontjában rámutatott, valamely vállalkozás egységes és folyamatos jogsértésben való részvétele nem követeli meg az e jogsértést képező versenyellenes magatartások összességében való közvetlen részvételét (2020. október 22-i Silver Plastics és Johannes Reifenhäuser kontra Bizottság ítélet, C-702/19 P, EU:C:2020:857, 82. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

62 E megfontolásokra figyelemmel kell a harmadik jogalapot megvizsgálni.

– *A harmadik jogalap első részéről*

63 Harmadik jogalapjuk első részében a fellebbezők azt állítják, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor elutasította azon érvüket, miszerint a Bizottság megsértette a védelemhez való jogukat, amikor első alkalommal a vitatott határozatban rótta fel nekik az egységes és folyamatos jogsértésben való részvételükön felül az ezen egységes és folyamatos jogsértés körébe tartozó magatartásoknak megfelelő több elkülönülő jogsértésben való részvételt.

64 Először is emlékeztetni kell arra, hogy az „egységes és folyamatos jogsértés” fogalma olyan magatartások összességét feltételezi, amelyek önmagukban is az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése megsértésének minősülhetnek. Noha bizonyos magatartások összességét a jelen ítélet 59. és 60. pontjában említett feltételek mellett egységes és folyamatos jogsértésnek lehet minősíteni, ebből nem vonható le az a következtetés, hogy e magatartások mindegyikét – külön-külön véve – önmagában szükségképpen e rendelkezésbe ütköző elkülönülő jogsértésnek kell minősíteni. Ehhez ugyanis a Bizottságnak még meg kell határoznia és ilyennek kell minősítenie az említett magatartások mindegyikét, majd ezt követően bizonyítania kell azon érintett vállalkozás részvételét, amelynek e magatartásokat betudja.

65 E tekintetben a Bíróság már kimondta, hogy egy átfogó kartellt egységes és folyamatos jogsértésnek minősítő bizottsági határozat csak akkor választható szét, ha egyrészt a Bizottság a közigazgatási eljárás során lehetőséget adott az említett vállalkozás számára, hogy megértse, hogy az ilyen jogsértést képező minden egyes magatartásért is felelősségre kívánja vonni, és hogy ezzel kapcsolatosan védekezzen, másrészt pedig, ha a szóban forgó határozat e tekintetben kellőképpen egyértelmű (2012. december 6-i Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ítélet, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 46. pont).

66 Másodszor a védelemhez való jogot illetően az állandó ítélkezési gyakorlat szerint e jog tiszteletben tartása minden olyan eljárásban, amely szankció, különösen bírság vagy kényszerítő bírság kiszabásához vezethet, az uniós jog alapelvét képezi, amelyet a Bizottság teljes mértékben köteles biztosítani (lásd ebben az értelemben: 2015. március 5-i Bizottság és társai kontra Versalis és társai ítélet, C-93/13 P és C-123/13 P, EU:C:2015:150, 94. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

67 Amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 72. pontjában helyesen emlékeztetett, az 1/2003 rendelet előírja, hogy a Bizottság kifogásközlést intéz a felekhez, amelynek világosan fel kell tüntetnie minden olyan lényeges bizonyítékot, amelyre a Bizottság az eljárás e szakaszában támaszkodik. E kifogásközlés az eljárási biztosíték azon uniós jogi alapelv érvényesülésére, amely megköveteli a védelemhez való jog tiszteletben tartását minden olyan eljárásban, amely szankció

kiszabásához vezethet. Ezen elv megköveteli többek között, hogy a Bizottság azon kifogásközlése, amelyet olyan vállalkozáshoz intézett, amellyel szemben a versenyszabályok megsértése miatt szankciót kíván kiszabni, tartalmazza az e vállalkozás ellen felhozott lényeges tényezőket, mint például a vele szemben kifogásolt tényeket, minősítésüket, és azon bizonyítékokat, amelyekre a Bizottság támaszkodik, annak érdekében, hogy az említett vállalkozás az ellene indult közigazgatási eljárás során érveit megfelelően kifejthesse (lásd ebben az értelemben: 2009. szeptember 3-i Papierfabrik August Koehler és társai kontra Bizottság ítélet, C-322/07 P, C-327/07 P és C-338/07 P, EU:C:2009:500, 35. és 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

68 Kétségtelen, hogy – amint arra a főtanácsnok az indítványának 88. pontjában emlékeztetett – a Bizottság a végleges határozatában pontosíthatja a tényállásnak a kifogásközlésben általa előzetesen elfogadott jogi minősítését, figyelembe véve a közigazgatási eljárásból eredő bizonyítékokat akár a megalapozatlannak bizonyult kifogásoktól való elállás céljából, akár pedig az általa fenntartott kifogásokat alátámasztó érvelésének mind ténybeli, mind jogi szempontból való kiigazítása és kiegészítése céljából (lásd ebben az értelemben: 2013. december 5-i SNIA kontra Bizottság ítélet, C-448/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:801, 42–44. pont). Ez azonban azt jelenti, hogy a Bizottságnak a kifogásközlésben közölnie kell a tényállás minden olyan jogi minősítését, amelyet a végleges határozatában meg kíván állapítani.

69 Ebből következik, hogy az érintett vállalkozás védelemhez való joga a kifogásközlés és a végleges határozat közötti eltérés miatt csak akkor sérül, ha a végleges határozatban felhozott kifogást a kifogásközlésben nem fejtették ki, vagy azt nem fejtették ki kellő mértékben ahhoz, hogy a kifogásközlés címzettjei a velük szemben indított eljárásban megfelelően kifejthessék érveiket.

70 Ebből következik, hogy amikor a Bizottság a kifogásközlés címzettjeinek nemcsak egységes és folyamatos jogsértést kíván felróni, hanem az e jogsértést képező minden egyes magatartást is – külön-külön véve – mint elkülönülő jogsértéseket, e címzettek védelemhez való jogának tiszteletben tartása megköveteli, hogy a Bizottság a kifogásközlésben kifejtse az ahhoz szükséges elemeket, hogy utóbbiak megérthessék, hogy a Bizottság az eljárást velük szemben mind az említett egységes és folyamatos jogsértés, mind pedig az egyes elkülönülő jogsértések címén folytatja.

71 A jelen ügyben meg kell jegyezni, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 71–76. pontjában emlékeztetett a védelemhez való jognak az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése megsértésének megállapítására irányuló eljárás keretében való tiszteletben tartására vonatkozó – különösen a jelen ítélet 67. és 68. pontjában kifejtett – ítélkezési gyakorlatra.

72 A Törvényszék, miután a megtámadott ítélet 208. pontjában ezen ítélkezési gyakorlatra hivatkozott, ezen ítélet 209–217. pontjában megvizsgálta, hogy a fellebbezőket a kifogásközlésben tájékoztatták-e arról, hogy a Bizottság úgy véli, hogy az egységes és folyamatos jogsértés különböző kétoldalú megállapodásokból állt.

73 Ennek keretében az említett ítélet 211. és 212. pontjában úgy ítélte meg, hogy az egységes és folyamatos jogsértés fogalma magatartások összességét feltételezi, és hogy ennélfogva a fellebbezők nem állíthatják azt, hogy a Bizottság módosította a következtetéseit azáltal, hogy az egységes és folyamatos jogsértésen kívül több kétoldalú kapcsolatfelvételt is megállapított, mivel éppen ezek a kétoldalú kapcsolatfelvételek alkotják ezen egységes jogsértést.

74 Amint ugyanezen ítélet 219. pontjából kitűnik, a Törvényszék abból az előfeltevésből indult ki, hogy az egységes és folyamatos jogsértést alkotó magatartások mindegyikét szükségképpen elkülönülő jogsértésnek kell minősíteni. A Törvényszék tehát úgy ítélte meg, hogy a fellebbezőknek meg kellett érteniük, hogy a Bizottság ez alapján megállapíthatja, hogy a kifogásközlésben említett, a terhükre rótt összes kétoldalú kapcsolatfelvétel önmagában ilyen elkülönülő jogsértésnek minősül.

75 Ekképpen eljárva a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot. Ellentétben ugyanis azzal, amit a Törvényszék a megtámadott ítélet 211., 212. és 219. pontjában megállapított – egyébként hallgatólagosan összekeverve a „magatartás” és a „jogsértés” fogalmát –, a fellebbezők a kifogásközlésben tett bármilyen egyértelmű utalás hiányában nem érthették meg azt, hogy a Bizottság nem csupán a kifogásközlésben hivatkozott egységes és folyamatos jogsértés címén, hanem az abban említett különböző kétoldalú kapcsolatfelvételekben álló több elkülönülő jogsértés címén is eljárást kíván indítani velük szemben.

76 Ebből következik, hogy a Törvényszék nem állapíthatta meg – anélkül, hogy ne alkalmazta volna tévesen a jogot –, hogy a Bizottság nem sértette meg a fellebbezők védelemhez való jogát, jóllehet a kifogásközlés nem tartalmazta az ezen elkülönülő jogsértéseket illetően velük szemben figyelembe vett lényeges elemeket, különösen a nekik felrótt magatartások tervezett minősítését.

77 Ennélfogva a harmadik jogalap első részének helyt kell adni.

– *A harmadik jogalap második részéről*

78 Harmadik jogalapjuk második részében a fellebbezők azt kifogásolják, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 227. pontjában megállapította, hogy a Bizottság a vitatott határozatot a több elkülönülő jogsértés fennállását illetően kellően megindokolta.

79 E tekintetben egyrészt emlékeztetni kell arra – amint azt a Törvényszék is tette a megtámadott ítélet 222. pontjában –, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 296. cikkben előírt indokolásnak a kérdéses jogi aktus jellegéhez kell igazodnia, és abból világosan és egyértelműen ki kell tűnnie a kifogásolt aktust kibocsátó intézmény érvelésének oly módon, hogy az érdekeltek megismerhessék a meghozott intézkedést igazoló okokat, az európai uniós bíróság pedig gyakorolhassa felülvizsgálati jogkörét. Nem szükséges, hogy az indokolás valamennyi releváns tény- és jogkérdésre külön kitérjen, mivel azt, hogy valamely aktus indokolása megfelel-e az EUMSZ 296. cikkben meghatározott követelményeknek, nem pusztán a szövegére figyelemmel kell megítélni, hanem az összefüggéseire, valamint az érintett tárgyra vonatkozó jogszabályok összességére tekintettel is (2019. július 10-i Bizottság kontra Icap és társai ítélet, C-39/18 P, EU:C:2019:584, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

80 Másrészt, amint a jelen ítélet 59–61. és 64. pontjából következik, abból, hogy a Bizottság bizonyos magatartások összességét egységes és folyamatos jogsértésnek minősíti, nem vonható le az a következtetés, hogy e magatartások mindegyikét – külön-külön véve – önmagában szükségképpen elkülönülő jogsértésnek kell minősíteni. Ha ugyanis a Bizottság úgy dönt, hogy a szóban forgó magatartásokat ilyennek minősíti és a fellebbezőknek betudja, azokat még egyenként meg kell vizsgálnia, és bizonyítania kell azok jogsértő jellegét, valamint azt, hogy a fellebbezők az említett magatartások mindegyikében részt vettek.

81 Ebből következik, hogy amikor a Bizottság azt kívánja a fellebbezők terhére róni, hogy nem csupán „egységes és folyamatos jogsértésben”, hanem az e jogsértést képező magatartásoknak megfelelő több elkülönülő jogsértésben is részt vettek, pontosan ki kell fejtenie és meg kell indokolnia azt, hogy jogilag miért minősíti e magatartások mindegyikét elkülönülő jogsértésnek.

82 A jelen ügyben a Törvényszék többek között a megtámadott ítélet 224. pontjában emlékeztetett arra, hogy a Bizottság által a versenyszabályok alkalmazásának biztosítása érdekében hozott határozat indokolásának logikusnak kell lennie, és különösen nem tartalmazhat olyan belső ellentmondást, amely akadályozza az e határozat alapjául szolgáló indokok megfelelő megértését.

83 A Törvényszék ebben az összefüggésben mondta ki a megtámadott ítélet 227. pontjában, hogy a vitatott határozat (352) preambulumbekezdésében nincs semmilyen következetlenség, amennyiben a Bizottság abban azt állította, hogy a szóban forgó kapcsolatfelvételek egyedi jogsértéseknek minősülnek, és egyidejűleg megfelelnek az egységes és folyamatos jogsértés kritériumainak. Ezen ítélet 229–232. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Bizottság eleget tett az EUMSZ 296. cikk értelmében rá háruló indokolási kötelezettségnek, mivel világosan kifejtette a fellebbezők magatartásának terjedelmét és jellegét, e magatartást az EUMSZ 101. cikkbe ütköző jogsértést megvalósító magatartásnak tekintette, és benyújtotta az e következtetéseket alátámasztó bizonyítékokat.

84 Márpedig ekképpen eljárva a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot. Ellentétben ugyanis azzal, amit a Törvényszék megállapított, a fellebbezők által állítólag elkövetett több elkülönülő jogsértés megállapításának indokolása – amint az e határozat (352) preambulumbekezdésében szerepel – nem megfelelő. Ily módon e preambulumbekezdésből kitűnik, hogy az említett határozat 4. szakaszában és I. mellékletében leírt tényállás alapján az érintett ügyfelekkel szemben tanúsított magatartásnak, illetve a kétoldalú kapcsolatfelvételek összességének (vagy több csoportjának) minden egyes megnyilvánulása a verseny korlátozására irányult, és így az EUMSZ 101. cikk megsértésének minősül, anélkül azonban, hogy a Bizottság kifejtené azon indokokat, amelyek miatt álláspontja szerint a fellebbezőknek felrótt magatartások mindegyikét nem csupán „egységes és folyamatos jogsértés” címén, hanem az EUMSZ 101. cikkbe ütköző több elkülönülő jogsértés címén is be kellett tudni nekik.

85 Ebből következik, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy a Bizottság eleget tett a vitatott határozat indokolására vonatkozó kötelezettségének azáltal, hogy megállapította, hogy a fellebbezők az egységes és folyamatos jogsértésben való részvételükön kívül több elkülönülő jogsértésben is részt vettek.

86 Ennélfogva a harmadik jogalap második részének, következésképpen pedig e jogalapnak teljes egészében helyt kell adni.

Az első jogalapról

A felek érvelése

87 Első jogalapjukkal a fellebbezők azt állítják, hogy a Törvényszék tévesen helyettesítette saját indokolásával a vitatott határozat indokolását, megerősítve e határozat azon következtetését, miszerint a fellebbezők egységes és folyamatos jogsértésben vettek részt. A Törvényszék lényegében helyt adott a fellebbezők azon állításának, miszerint a Bizottság nem bizonyította több, nekik betudott kapcsolatfelvétel – nevezetesen a 66., 67., 70., 73., 76., 78., 88., 98., 101. és

105. sz. kapcsolatfelvétel – versenyellenes jellegét. Ugyanakkor a Törvényszék ahelyett, hogy megvizsgálta volna, hogy a vitatott határozatnak a több elkülönülő jogsértésből álló egységes és folyamatos jogsértés fennállására vonatkozó megállapítása ennélfogva nem megalapozatlan-e, úgy ítélte meg, hogy a fellebbezők részvételével zajló összes kapcsolatfelvétel alkalmas arra, hogy az ilyen egységes és folyamatos jogsértésnek minősítés alátámasztását lehetővé tevő valószínűsítő körülmények csoportjába illeszkedjen, még akkor is, ha nem is minősül mindegyik bizonyított versenyellenes kapcsolatfelvételnek.

88 Annak értékelése során ugyanis, hogy a Bizottság elegendő bizonyítékot szolgáltatott-e az egységes és folyamatos jogsértést megvalósító magatartás megállapításához, a Törvényszék helyt adott a fellebbezők vitatott határozattal kapcsolatos azon kifogásának, miszerint a Bizottság nem bizonyította több, nekik betudott kapcsolatfelvétel versenyellenes jellegét. Közelebbről, a Törvényszék a megtámadott ítélet 108. pontjában elismerte, hogy a 66., 67., 70., 73., 76. és 78. sz. kapcsolatfelvételek nem olyan elemek, amelyekre a Bizottság a határozatát alapította. A megtámadott ítélet 159. pontjában azt is megállapította, hogy az 101. sz. kapcsolatfelvétel nem alkalmas arra, hogy valószínűsítő körülmények csoportjába illeszkedjen. Ezenkívül a Törvényszék elismerte, hogy a 88., 98. és 105. sz. kapcsolatfelvétel nincs egyértelműen bizonyítva. Ennélfogva a fellebbezők szerint a Törvényszéknek meg kellett volna vizsgálnia a vitatott határozatban tett, a több elkülönülő jogsértésből álló egységes és folyamatos jogsértés fennállására vonatkozó megállapítás megalapozottságát. A vitatott határozatban ugyanis a Bizottság nem egy valószínűsítő körülmények csoportján alapuló megközelítést fogadott el, hanem abból a feltételezésből indult ki, hogy minden egyes kifogásolt kapcsolatfelvétel önálló jogsértésnek minősül, és hogy ezen elkülönülő jogsértések összességében egységes és folyamatos jogsértést megvalósító átfogó terv részét képezték. Ezzel ellentétben a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a fellebbezőket érintő összes kapcsolatfelvétel, noha nem mindegyik minősül olyan versenyellenes kapcsolatfelvételnek, amelynek a bizonyítására sor került, valószínűsítő körülmények olyan csoportjának minősülhet, amely lehetővé teszi az egységes és folyamatos jogsértésnek minősítés alátámasztását.

89 Így a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a Bizottság által a vitatott határozatban kifejtett indokolást a saját indokolásával helyettesítette.

90 A Bizottság vitatja az első jogalap megalapozottságát.

A Bíróság álláspontja

91 Első jogalapjukkal a fellebbezők azt kifogásolják, hogy a Törvényszék az egységes és folyamatos jogsértés fennállásának értékelését illetően tévesen helyettesítette a Bizottság által a vitatott határozatban adott indokolást a saját indokolásával.

92 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az uniós bíróságok sem a jogszerűség vizsgálata keretében, sem korlátlan felülvizsgálati jogkörük gyakorlása során nem módosíthatják a Bizottság által a vitatott határozatban jogszerűen megállapított jogsértés alkotóelemeit. A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint ugyanis e bíróságok az EUMSZ 263. cikk szerinti jogszerűségi vizsgálat keretében a szóban forgó jogi aktus kibocsátójának indokolását nem helyettesíthetik a saját indokolásukkal. A Törvényszéket az 1/2003 rendelet 31. cikke alapján megillető korlátlan felülvizsgálati jogkör kizárólag a Bizottság által kiszabott bírság Törvényszék általi értékelésére vonatkozik (2018. szeptember 26-i Philips és Philips France kontra Bizottság ítélet, C-98/17 P, nem tették közzé, EU:C:2018:774, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

93 Meg kell tehát vizsgálni, hogy a Törvényszék – amint arra a fellebbezők hivatkoznak – módosította-e a Bizottság által a vitatott határozatban jogszerűen megállapított egységes és folyamatos jogsértés alkotóelemeit.

94 A jelen ügyben először is meg kell jegyezni, hogy a 66., 67., 70., 73., 76., 78., 88., 98., 101. és 105. sz. kapcsolatfelvételnek a Törvényszék által a megtámadott ítélet 108–168. pontjában elvégzett elemzése nem e kapcsolatfelvételek versenyellenes jellegére, hanem arra a kérdésre vonatkozott, hogy azok a cél általi jogsértés fennállásának bizonyítását lehetővé tevő valószínűsítő körülmények csoportjába illeszkedhetnek-e. E tekintetben a Törvényszék megerősítette, hogy ez a helyzet a fellebbezőknek betudott 17 kapcsolatfelvétel közül tíz (a 62., 63., 65., 88., 89., 95., 98., 100., 105. és 116. sz. kapcsolatfelvétel) esetében, amelyekre azon tizenöt hónapban került sor, amikor a fellebbezők részt vettek a szóban forgó egységes és folyamatos jogsértésben, és ez alapján ezen ítélet 175. pontjában megállapította, hogy a Bizottság – anélkül, hogy hibát követett volna el, és megsértette volna az indokolási kötelezettségét – a figyelembe vehető bizonyítékok és valószínűsítő körülmények összességére tekintettel megállapíthatta, hogy a fellebbezők az EUMSZ 101. cikkbe ütköző „cél általi” jogsértésben vettek részt.

95 Másodszor rá kell mutatni arra, hogy a fellebbezők állításával ellentétben a vitatott határozatból kitűnik, hogy a Bizottság valószínűsítő körülmények csoportjára támaszkodott annak érdekében, hogy bizonyítsa az általa nekik felrótt egységes és folyamatos jogsértést. Így például rá kell mutatni arra, hogy a Bizottság a vitatott határozat (322) preambulumbekezdésében kifejezetten emlékeztetett egyrészt arra, hogy pontos és egybevágó bizonyítékokat kell szolgáltatnia azon szilárd meggyőződésének alátámasztására, hogy a jogsértést elkövették, de nem kell minden egyes előterjesztett bizonyítéknak szükségszerűen eleget tennie e kritériumoknak a jogsértés minden egyes elemét tekintve, másrészt pedig arra, hogy elegendő, ha az intézmény által hivatkozott valószínűsítő körülmények csoportja a maga összességében értékelve megfelel e követelménynek.

96 Ebben az összefüggésben a Bizottság a valószínűsítő körülmények e csoportjára a vitatott határozat (220), (325), (334) és (425) preambulumbekezdésében is kifejezetten hivatkozott.

97 Ennélfogva nem állítható, hogy a Törvényszék azáltal, hogy valószínűsítő körülmények csoportjára hivatkozott, a Bizottság által a vitatott határozatban kifejtett indokolást a saját indokolásával helyettesítette. Ellenkezőleg, a Törvényszék lényegében megerősítette, hogy a Bizottság azon megközelítése, hogy az egységes és folyamatos jogsértés fennállásának bizonyítása érdekében valószínűsítő körülmények csoportjára támaszkodik, megfelel az EUMSZ 101. cikk szerinti jogsértés bizonyítására vonatkozó ítélkezési gyakorlatnak.

98 Ennélfogva az első jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

A második jogalapról

99 A fellebbezők második jogalapja két részből áll.

A második jogalap első részéről

– *A felek érvelése*

100 A második jogalap első része azon alapul, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy a fellebbezők 2007. július 25. és 2008. október 29. között egységes és folyamatos jogsértésben vettek részt.

101 A fellebbezők először is azt állítják, hogy a Törvényszék ítélkezési gyakorlatára tekintettel a versenyellenes kapcsolatoknak időben kellően közel kell lenniük ahhoz, hogy egységes és folyamatos jogsértést lehessen megállapítani. Ugyanígy a 2018. szeptember 26-i Infineon Technologies kontra Bizottság ítéletben (C-99/17 P, EU:C:2018:773, 50–52. pont) a Bíróság kimondta, hogy azon termékeket illetően, amelyek tekintetében az árakat évente rögzítették, meg kell vizsgálni, hogy a Bizottság bizonyította-e az érintett vállalkozások kartellben való részvételének legalább éves gyakoriságát.

102 Márpedig a megtámadott ítéletben a Törvényszék nem vizsgálta meg, hogy a nem bizonyított kapcsolatfelvételekre figyelemmel a fellebbezők megszakítás nélkül vettek-e részt a jogsértésben. A Törvényszék ezen ítélet 198. pontjában jelezte, hogy a fellebbezőknek betudott 17 kapcsolatfelvétel közül néhány nem nyert bizonyítást. Közelebbről a Törvényszék az említett ítélet 108. pontjában elismeri, hogy a Bizottság a 66., 67., 70., 73., 76. és 78. sz. kapcsolatfelvétel vonatkozásában – amely kapcsolatfelvételek csak a vitatott határozat I. mellékletében szerepelnek, és így e határozat indokolásában nem jelennek meg – nem vont le semmilyen következtetést, és ez alapján a Törvényszéknek meg kellett volna állapítania, hogy a fellebbezők egy körülbelül öt hónapot kitevő időszakban semmilyen versenyellenes kapcsolatban nem álltak.

103 A Törvényszék azonban nem elemezte azt, hogy a piac tényleges működése fényében egy körülbelül öt hónapos, bizonyított versenyellenes kapcsolatfelvétel nélküli időszak nem kérdőjelezi-e meg a fellebbezőknek a szóban forgó egységes és folyamatos jogsértésben való részvételét. Így a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor nem vonta le saját megállapításaiból a következtetéseket.

104 A Bizottság vitatja ezt az érvelést.

– *A Bíróság álláspontja*

105 Második jogalapjuk első részében a fellebbezők azt állítják, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy a fellebbezők 2007. július 25. és 2008. október 29. között egységes és folyamatos jogsértésben vettek részt, anélkül hogy figyelembe vette volna saját megállapításait, amelyek szerint körülbelül öt hónap eltelt azon kapcsolatfelvételek közül kettő között, amelyekben a fellebbezők részt vettek.

106 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy előfordulhat, hogy valamely vállalkozás csupán az egységes és folyamatos jogsértést képező versenyellenes magatartások egy részében vett közvetlenül részt, ám tudomása volt a kartell többi részvevője által azonos célok elérése végett tervezett vagy ténylegesen megvalósított összes többi jogsértő magatartásról, illetve e magatartásokat észszerűen előre láthatta, és kész volt azok kockázatát elfogadni. Ilyen esetben a Bizottság jogosult arra, hogy az ilyen jogsértést képező versenyellenes magatartások összességéért és

következésképpen a jogsértés egészéért fennálló felelősséget betudja e vállalkozásnak (2012. december 6-i Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ítélet, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

107 Ebből következik továbbá, hogy ilyen esetben azon körülményt, hogy valamely vállalkozás nem vett részt a kartell összes alkotóelemében, vagy hogy csekély szerepet játszott azon aspektusokban, amelyekben részt vett, csak a jogsértés súlyának értékelésekor és adott esetben a bírság összegének megállapításakor lehet figyelembe venni (lásd ebben az értelemben: 2018. szeptember 26-i Infineon Technologies kontra Bizottság ítélet, C-99/17 P, EU:C:2018:773, 54. pont).

108 Ezenkívül egy több éven át tartó jogsértés esetén az a tény, hogy a kartell megjelenési formái különböző időszakokban érvényesülnek, és azokat hosszabb-rövidebb időszakok választhatják el egymástól, nem befolyásolja e kartell fennállását, amennyiben az e jogsértés részét képező különböző cselekmények egyetlen célt szolgálnak, továbbá egységes és folyamatos jellegű jogsértés keretébe illeszkednek (2006. szeptember 21-i Technische Unie kontra Bizottság ítélet, C-113/04 P, EU:C:2006:593, 169. pont).

109 A jelen ügyben meg kell jegyezni, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 176–200. pontjában megvizsgálta a fellebbezőknek a Bizottság által megállapított egységes és folyamatos jogsértésre vonatkozó bizonyítékok hiányára alapított állítását.

110 A Törvényszék először is ezen ítélet 178–181. pontjában emlékeztetett a Bizottságot az egységes és folyamatos jogsértés bizonyítása terén terhelő kötelezettségekre vonatkozó releváns ítélkezési gyakorlatra. Ezt követően az említett ítélet 186. pontjában – azon kérdést illetően, hogy a Bizottságnak értékelnie kellett volna-e, hogy a kapcsolatfelvételeket elválasztó időszakok elég rövidek voltak-e egységes és folyamatos jogsértés megállapításához – hangsúlyozta, hogy az, hogy az egységes és folyamatos jogsértés fennállására bizonyos meghatározott időszakok tekintetében nem állnak rendelkezésre bizonyítékok, nem zárja ki azt, hogy úgy lehessen tekinteni, hogy a jogsértés összességében túlterjedt ezen időszakokon, amennyiben e megállapítás objektív és egybehangzó valószínűsítő körülményeken alapul.

111 Végül konkrétan a fellebbezők állítólagos kapcsolatfelvételeinek számát illetően a Törvényszék a megtámadott ítélet 198. pontjában megállapította, hogy még ha figyelembe is vesszük azt, hogy e kapcsolatfelvételek közül néhány egyáltalán nem nyert bizonyítást, a fellebbezők kapcsolatfelvételeinek száma nem minősíthető csekélynek.

112 Így nem kifogásolható, hogy a Törvényszék nem vette figyelembe az említett kapcsolatfelvételek közül kettő között esetlegesen eltelt körülbelül öt hónapos időszakot.

113 Először is a Törvényszék a megtámadott ítélet 187. pontjában megállapította, hogy a bizonyított kapcsolatfelvétel nélküli leghosszabb időszak csak három hónapot tett ki.

114 Másodszor, a fellebbezők állításával ellentétben a Törvényszék a megtámadott ítélet 198. pontjában nem állapította meg, hogy bizonyos kapcsolatfelvételek nem nyertek bizonyítást. A Törvényszék kizárólag azt az esetet vette figyelembe, ha a fellebbezőknek betudott kapcsolatfelvételek közül némelyik egyáltalán nem nyert volna bizonyítást, és ebből – e helyzetet a kartell többi résztvevőjének helyzetével összehasonlítva – éppen azt a következtetést vonta le, hogy a fellebbezők egységes és folyamatos jogsértésben való részvételét még ebben az esetben sem lehetne megkérdőjelezni.

115 Harmadszor, konkrétan a 66., 67., 70., 73., 76. és 78. sz. kapcsolatfelvételt illetően emlékeztetni kell arra, hogy az, hogy bizonyos meghatározott időszakok tekintetében nincsen bizonyíték versenyellenes kapcsolatfelvételekre, nem zárja ki az egységes és folyamatos jogsértés megállapítását, amennyiben az ilyen megállapítás objektív és egybehangzó valószínűsítő körülményeken alapul, és amennyiben e jogsértés különböző cselekményei a jelen ítélet 108. pontjában kifejtett feltételek mellett egyetlen célt követnek.

116 A Törvényszék pontosan ezen érvelést követte helyesen. Így a megtámadott ítélet 188–195. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Bizottság megfelelően bizonyította, hogy a fellebbezők tudtak a közös cél fennállásáról, és szándékosan hozzájárultak a kartell versenyellenes gazdasági céljához.

117 Márpedig ilyen körülmények között az azon kapcsolatfelvételek közül kettő között eltelt körülbelül öt hónapos időszak, amelyekben a fellebbezők részt vettek, még ha az bizonyítást is nyer, a szóban forgó egységes és folyamatos jogsértésben való részvételüket nem kérdőjelezheti meg.

118 Mindenesetre a fellebbezők nem alapíthatnak érvet a 2018. szeptember 26-i Infineon Technologies kontra Bizottság ítéletre (C-99/17 P, EU:C:2018:773) annak megállapítása érdekében, hogy a Törvényszéknek meg kellett volna vizsgálnia, hogy egy körülbelül öt hónapos, bizonyított versenyellenes kapcsolatfelvétel nélküli időszak nem kérdőjelezi-e meg a fellebbezőknek az állítólagos egységes és folyamatos jogsértésben való részvételét. Míg ugyanis ezen ítélet 50–52. pontja az érintett ügy sajátos körülményeinek elemzésére vonatkozik, a Bíróság az említett ítélet 53. pontjában arra emlékeztetett, hogy egy bizonyos időtartamra kiterjedő jogsértés esetén az a tény, hogy a kartell megjelenési formái különböző időszakokban érvényesülnek, és azokat hosszabb-rövidebb időszakok választhatják el egymástól, nem befolyásolja e kartell fennállását, amennyiben az e jogsértés részét képező különböző cselekmények egyetlen célt szolgálnak, továbbá egységes és folyamatos jellegű jogsértés keretébe illeszkednek.

119 Ennélfogva a második jogalap első részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

A második jogalap második részéről

– *A felek érvelése*

120 Második jogalapjuk második részében a fellebbezők azt kifogásolják, hogy a Törvényszék megsértette indokolási kötelezettségét, amikor a megtámadott ítéletet inkoherens indokokra alapította. A megtámadott ítélet indokolása ugyanis az egységes és folyamatos jogsértésben való részvételüket illetően önmagából adódóan inkoherens. Az ezen ítélet 187. pontjában szereplő azon állítás, miszerint az egyes kapcsolatfelvételek többsége között általában csak egy hónap telt el, ellentmondásban van az említett ítélet 108. pontjában tett megállapítással, miszerint a 66., 67., 70., 73., 76. és 78. sz. kapcsolatfelvétel nem nyert bizonyítást. Ha ugyanis e kapcsolatfelvételeket nem vennék figyelembe, ebből arra kellene következtetni, hogy a kapcsolatok egy körülbelül öt hónapos időszakra megszakadtak.

121 A Bizottság azt állítja, hogy a második jogalap második része megalapozatlan.

– *A Bíróság álláspontja*

122 Második jogalapjuk második részében a fellebbezők azt kifogásolják, hogy a Törvényszék megsértette indokolási kötelezettségét, amikor a megtámadott ítéletet inkoherens indokokra alapította.

123 E tekintetben elegendő rámutatni arra, hogy a megtámadott ítélet 187. pontjában a Törvényszék megállapította, hogy „a [fellebbezők] egy tizenöt hónapos időszak alatt számos kapcsolatfelvételben részt vettek, [hogy] a legtöbb kapcsolatfelvétel között csak egy hónap telt el, [hogy] a [fellebbezők] egyazon hónapban időnként többször is felvették a kapcsolatot, [és hogy] a bizonyított kapcsolatfelvétel nélküli leghosszabb időszak csak három hónapot tett ki”.

124 Így nyilvánvaló, hogy e megállapítás általános, és nem tekinthető úgy, mint amely azt jelenti, hogy az egyes kapcsolatfelvételek – amelyekben a fellebbezők részt vettek – között eltelt egyetlen időszak sem haladja meg az egy hónapot.

125 A második jogalap második része tehát a megtámadott ítélet téves értelmezésén alapul, és azt ezért mint megalapozatlant el kell utasítani.

126 Ennélfogva a második jogalapot mint megalapozatlant teljes egészében el kell utasítani.

A negyedik jogalapról

127 A fellebbezők negyedik jogalapja három részből áll.

A felek érvelése

– *A negyedik jogalap első részéről*

128 Negyedik jogalapjuk első részében a fellebbezők azt kifogásolják, hogy a Törvényszék megsértette a bírságkiszabási iránymutatásban kimondott azon elvet, miszerint az eladások értékének tükröznie kell a jogsértés gazdasági jelentőségét, valamint a jogsértésben részt vevő egyes vállalkozások egymáshoz viszonyított súlyát, következésképpen pedig megsértette az arányosság és az egyenlő bánásmód elvét.

129 A fellebbezők azt állítják, hogy az állítólagos jogsértéssel érintett időszakban a Quanta Storage Inc. (a továbbiakban: Quanta) OLM-eket gyártott, amelyeket ezt követően Sony Optiarc márkanév alatt értékesítettek. A fellebbezők és a Quanta közötti bevételmegosztási megállapodások alapján a fellebbezők átutalták a Quanta számára a Quanta által tervezett és gyártott e termékeknek megfelelő bevételeket. Márpedig a vitatott határozat e bevételeket kétszeresen számolta el azáltal, hogy azokat a fellebbezőknek és a Quantának is betudta.

130 A Törvényszék azonban elutasította a fellebbezők azon érvét, hogy a vitatott határozat ugyanazon bevételeket kétszer számolta el. A Törvényszék azon érvüket is elutasította, miszerint e kétszeres elszámolás megsértette az egyenlő bánásmód és az arányosság elvét azért, mert a Bizottság ennek következtében a fellebbezőkkel szemben úgy szabott ki bírságot, hogy jogalap nélkül növelte az eladások értékében való részesedésüket.

131 A bírságkiszabási iránymutatás az eladások értékét olyan megfelelő helyettesítő értékként határozza meg, amely tükrözi a jogsértés gazdasági jelentőségét, valamint a jogsértésben részt vevő egyes vállalkozások egymáshoz viszonyított súlyát. A Bíróság megerősítette az eladások értékének ezen értelmezését, amely megfelel az előző pontban kifejtett elveknek, és bizonyos ügyekben a Bizottság megpróbálta elkerülni az ilyen kétszeres elszámolást.

132 A fellebbezők érvének elutasításakor a Törvényszék a megtámadott ítélet 245. pontjában úgy ítélte meg, hogy az általuk javasolt módszer veszélyeztetné a kartelltilalom hatékony érvényesülését, mivel az érintett vállalkozások elérhetnék a bírságuk összegének csökkentését egyszerűen úgy, hogy a kartell valamely résztvevőjével társulnak. Márpedig ezen indokolás alapján a Törvényszék helybenhagyta az eladások értékének kétszeres elszámolását, ami téves jogalkalmazásnak és az említett elvek megsértésének minősül.

133 A Bizottság úgy véli, hogy a negyedik jogalap első része elfogadhatatlan. Az EUMSZ 256. cikkből, az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdéséből és a Bíróság eljárási szabályzata 168. cikke (1) bekezdésének d) pontjából következik, hogy a fellebbezésben pontosan meg kell jelölni azon ítélet kifogásolt részeit, amelynek hatályon kívül helyezését a fellebbező kéri. Márpedig a negyedik jogalap ezen első része valójában pusztán a Törvényszékhez benyújtott keresetlevél újbóli megvizsgálását kívánja elérni – anélkül hogy megjelölné a megtámadott ítéletben szereplő konkrét hibákat –, amely nem tartozik a Bíróság hatáskörébe.

134 Mindenesetre a negyedik jogalap első része megalapozatlan és hatástalan.

– *A negyedik jogalap második részéről*

135 A negyedik jogalap második része az indokolási kötelezettség amiatti megsértésén alapul, hogy a Törvényszék nem válaszolt a fellebbezők által felhozott azon érvre, miszerint az eladások értékének kétszeres elszámolása jogellenesen növelte az állítólagos jogsértés gazdasági jelentőségét, következésképpen pedig a velük szemben kiszabott bírságot.

136 E kötelezettség értelmében a Törvényszék köteles a jogilag megkövetelt módon válaszolni a fellebbezők által felhozott összes érvre. A Törvényszék által adott indokolás csak akkor lehet hallgatólagos, ha lehetővé teszi az érdekeltek számára, hogy megismerjék érveik Törvényszék általi elutasításának okait.

137 Márpedig a Törvényszék nem válaszolt a fellebbezők által felhozott érvekre, és olyan általános megfontolásokra szorítkozott, amelyek nem közvetlenül ezen érvekre válaszolnak, és különösen nem válaszolt az OLM-eladásokból származó bevételek kétszeres elszámolására vonatkozó érvre.

138 A Bizottság azon a véleményen van, hogy a negyedik jogalap második része nem megalapozott, és hatástalan.

– *A negyedik jogalap harmadik részéről*

139 Negyedik jogalapjuk harmadik részében a fellebbezők azt állítják, hogy a Törvényszék tévesen utasította el azon érvüket, miszerint a Bizottság nem indokolta meg, hogy az esetükben miért tért el a kétszeres elszámolás elkerülésére irányuló gyakorlatától, miközben korábbi határozataiban a bírság összegének kiszámításakor az eladások értékét vette figyelembe, mivel ez az érték tükrözi a jogsértés gazdasági jelentőségét.

140 A Bizottság szerint a negyedik jogalap harmadik részét mint megalapozatlant és hatástalant el kell utasítani.

A Bíróság álláspontja

141 Negyedik jogalapjuk együttesen vizsgálandó három részében a fellebbezők azt állítják, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, megsértette az egyenlő bánásmód és az arányosság elvét, valamint megsértette az indokolási kötelezettségét, amikor helybenhagyta az ugyanazon bevételek alapján kiszabott bírság összegét, mint amelyek a Quantával szemben kiszabott bírság összegének kiszámításához is alapul szolgáltak, amely utóbbi társaság bevételmegosztási megállapodások alapján tervezett és gyártott a Sony Optiarc márkanév alatt értékesített OLM-eket.

142 Előzetesen meg kell állapítani, hogy a fellebbezésből hallgatólagosan, de egyértelműen kitűnik, hogy a fellebbezők a megtámadott ítélet 237–250. pontját vitatják, amit egyébként a válaszukban is megerősítettek. A jelen jogalap tehát elfogadható.

143 Érdemben rá kell mutatni, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 238. pontjában először is megállapította, hogy kevéssé érthető a fellebbezők azon érve, hogy a Bizottság kétszer számolta el a Dell részére teljesített eladásokat, mivel csak a fellebbezők szereztek a Delltől bevételeket.

144 Ezt követően a Törvényszék ezen ítélet 239–243. pontjában emlékeztetett az uniós versenyjog megsértéséért kiszabott bírságok összegének a Bizottság általi meghatározására alkalmazandó ítélkezési gyakorlatra.

145 A Törvényszék végül lényegében úgy ítélte meg, hogy a Bizottság a vitatott határozatban megfelelt a bírságkiszabási iránymutatásban meghatározott számítási módszernek. E tekintetben az említett ítélet 244. pontjában megállapította, hogy amikor a Bizottság azon áruk eladásainak értékét kívánta megállapítani, amelyek a jogsértéssel közvetlen vagy közvetett összefüggésben voltak, logikus volt, hogy a fellebbezők Dell részére történő közvetlen eladásait vegye alapul a bírság összegének kiszámításakor.

146 Ami közelebbről a bevételek kétszeres elszámolására alapított érvet illeti, a Törvényszék a megtámadott ítélet 245. pontjában kifejtette, hogy a fellebbezők által javasolt módszer, amely abban áll, hogy a fellebbezők által a Delltől kapott bevételekből levonják a Quantának átutalt bevételeket, veszélyeztetné a kartelltilalom hatékony érvényesülését, mivel a kartellben részt vevő vállalkozások elérhetnék a bírságuk összegének csökkentését egyszerűen úgy, hogy egymással társulnak.

147 Az arányosság és az egyenlő bánásmód elvét illetően a Törvényszék a megtámadott ítélet 246. és 247. pontjában hozzátette, hogy a fellebbezők magatartása nem különbözött alapvetően a vitatott határozat többi címzettjének magatartásától sem a különösen az árakra vonatkozó információcsere ténye, sem ezen információcsere gyakorisága tekintetében. Ebből arra következtetett, hogy a vitatott határozat nem sértette sem ezen elveket, sem a bírságkiszabási iránymutatást.

148 Elsősorban, a fellebbezőknek az indokolási kötelezettség megsértésére alapított érveit illetően emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Törvényszéknek az Európai Unió Bírósága alapokmányának 36. cikkében és 53. cikkének első bekezdésében előírt, az ítéletek indokolására vonatkozó kötelezettsége nem kötelezi a Törvényszéket arra, hogy olyan magyarázatot adjon, amely kimerítően és egyenként követi az eljárás felei által előadott összes

érvet. Az indokolás tehát lehet hallgatólagos is, feltéve hogy lehetővé teszi az érdekeltek számára, hogy megismerjék azon indokokat, amelyeken a Törvényszék ítélete alapul, illetve a Bíróság számára, hogy elegendő információval rendelkezzen ahhoz, hogy a fellebbezés keretein belül gyakorolni tudja felülvizsgálati jogkörét (2020. november 25-i Bizottság kontra GEA Group ítélet, C-823/18 P, EU:C:2020:955, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

149 Márpedig a megtámadott ítélet 237–250. pontjában szereplő indokolás megfelel az előző pontban felidézett ítélkezési gyakorlat követelményeinek. A Törvényszék ugyanis megvizsgálta a fellebbezők által a bírság kiszámításával kapcsolatban megfogalmazott valamennyi kifogást, és kifejtette, hogy milyen okokból utasította el azokat. Közelebbről a Törvényszék a megtámadott ítélet 237. és 238. pontjában megvizsgálta a kettős elszámolásra vonatkozó állítást, és így kifejtette e kifogások elutasításának indokait.

150 Másodsorban a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor megállapította, hogy a Bizottság nem tért el a bírságkiszabási iránymutatásban meghatározott módszertől.

151 A Törvényszék ugyanis helyesen mutatott rá arra, hogy a Bizottság e módszernek megfelelően a fellebbezőkkel szemben kiszabott bírság számítását különösen azon áruk eladásainak értékére alapozta, amelyek a jogsértéssel közvetlen vagy közvetett összefüggésben voltak.

152 A Törvényszék azt is helyesen állapította meg, hogy a fellebbezők által javasolt módszer, amely nem az eladások értékén, hanem kizárólag a közvetlen eladásokból származó bevételeken alapul, veszélyeztetné a kartelltilalom hatékony érvényesülését, tehát nem tekinthető úgy, hogy tükrözni tudná a jogsértés gazdasági jelentőségét.

153 Harmadsorban, az egyenlő bánásmód elvét illetően emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ezen elv az uniós jog általános elve, amelyet az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20. és 21. cikke rögzít. Ezen elv megköveteli, hogy az összehasonlítható helyzeteket ne kezeljék eltérően, és az eltérő helyzeteket ne kezeljék ugyanúgy, hacsak ez a bánásmód objektíve nem igazolt (2020. november 25-i Bizottság kontra GEA Group ítélet, C-823/18 P, EU:C:2020:955, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

154 A jelen ügyben a Törvényszék a megtámadott ítélet 246. pontjában úgy ítélte meg, hogy a fellebbezők magatartása nem különbözött alapvetően a vitatott határozat többi címzettjének magatartásától sem az árakra vonatkozó információcsere ténye, sem ezen információcsere gyakorisága tekintetében. E körülmények között ezen ítélet 247. pontjában úgy ítélte meg, hogy e határozat nem sértette az egyenlő bánásmód elvét.

155 A fellebbezők érvelésével ellentétben e megállapítás nem minősül téves jogalkalmazásnak. A megtámadott ítélet 246. és 247. pontjából ugyanis az következik, hogy a Törvényszék helyesen állapította meg lényegében azt, hogy a Bizottság valóban ugyanazon – az eladások értékének figyelembevételén alapuló – bírságszámítási módszert alkalmazta valamennyi érintett vállalkozás esetében, valamint hogy a fellebbezők által hivatkozott körülmények, amelyek szerintük eltérő számítási módszer alkalmazását indokolják, nem érintik e megfontolást.

156 Negyedsorban az arányosság elvét illetően emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a Bíróságnak, amennyiben fellebbezés keretén belül jogi kérdésekről határoz, nem feladata, hogy méltányossági okokból a sajátjával helyettesítse a Törvényszék értékelését, mivel az utóbbi az uniós jog megsértése miatt a vállalkozásokkal szemben kiszabott bírságok összegéről korlátlan felülvizsgálati jogkörében dönt. Így a bírság összegének nem megfelelő

jellege folytán csak akkor lehetne megállapítani, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, ha a Bíróság úgy ítélné meg, hogy a szankció mértéke nem csupán nem megfelelő, hanem oly mértékben eltúlzott, hogy az már aránytalan (2013. május 30-i Quinn Barlo és társai kontra Bizottság ítélet, C-70/12 P, nem tették közzé, EU:C:2013:351, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2018. szeptember 26-i Philips és Philips France kontra Bizottság ítélet, C-98/17 P, nem tették közzé, EU:C:2018:774, 107. pont).

157 Márpedig a fellebbezők nem bizonyították azokat az okokat, amelyek miatt a velük szemben kiszabott bírság összege oly mértékben eltúlzott lenne, hogy az már aránytalan.

158 A fentiekből következik, hogy a negyedik jogalapot mint megalapozatlant teljes egészében el kell utasítani.

A megtámadott ítélet hatályon kívül helyezéséről

159 Amint az a fellebbezők harmadik jogalapjának a jelen ítélet 55–86. pontjában elvégzett elemzéséből kitűnik, a Törvényszék több tekintetben tévesen alkalmazta a jogot.

160 E körülmények között a megtámadott ítéletet hatályon kívül kell helyezni.

A Törvényszékhez benyújtott keresetről

161 Az Európai Unió Bírósága alapokmánya 61. cikke első bekezdésének megfelelően, ha a fellebbezés megalapozott, a Bíróság a Törvényszék határozatát hatályon kívül helyezi. Ha a per állása megengedi, az ügyet maga a Bíróság is érdemben eldöntheti, illetve határozathozatalra visszautalhatja a Törvényszékhez.

162 A jelen ügyben érdemben el kell dönteni az ügyet, amit a per állása megenged.

163 Amint az a jelen ítélet 33. pontjából kitűnik, a fellebbezők a Törvényszékhez benyújtott keresetük alátámasztása érdekében két jogalapra hivatkoztak.

164 A Törvényszék előtt felhozott első jogalapjuk keretében a fellebbezők a nekik betudott egységes és folyamatos jogsértést alkotó elkülönülő jogsértésekben való részvételüket illetően úgy érvelnek, hogy a Bizottság a közigazgatási eljárásban nem fogalmazta meg ezt az állítást, és a védelemhez való jogukat megsértve az említett állítást első alkalommal a vitatott határozatban hozta fel. E határozat továbbá ezen elkülönülő jogsértések megállapítását illetően sérti az indokolási kötelezettséget.

165 Az indokolási kötelezettség megsértésére vonatkozó kifogást illetően meg kell állapítani, hogy a jelen ítélet 78–90. pontjában kifejtett indokok miatt a Bizottság a fellebbezőknek az említett – a nekik betudott egységes és folyamatos jogsértést alkotó – elkülönülő jogsértésekben való részvételét illetően nem indokolta meg a határozatát.

166 Ennélfogva, anélkül hogy szükséges lenne megvizsgálni a fellebbezők által a keresetük alátámasztása érdekében felhozott első jogalap keretében előadott többi érvet, e jogalapnak helyt kell adni annyiban, amennyiben azt kifogásolja, hogy a Bizottság az ezen elkülönülő jogsértésekben való részvételüket illetően nem indokolta meg megfelelően a vitatott határozatot.

167 A fentiekre figyelemmel és a jelen ítélet 55–58. pontjában kifejtettek tükrében a vitatott határozat 1. cikkének g) pontját meg kell semmisíteni annyiban, amennyiben az megállapítja, hogy a fellebbezők megsértették az EUMSZ 101. cikket és az EGT-Megállapodás 53. cikkét azáltal, hogy több elkülönülő jogsértésben vettek részt.

168 A Törvényszékhez benyújtott keresetük második jogalapjában a fellebbezők az első rész keretében előadják, hogy a Bizottság a velük szemben kiszabott bírságot a Dellnél elért azon bevételek alapján számította ki, amelyeket a fellebbezők és a Quanta között hatályban lévő bevételmegosztási megállapodások alapján átutaltak a Quantának. A második rész keretében a fellebbezők azt állítják, hogy a Bizottság, mivel a vitatott határozatban nem vette figyelembe azt, hogy magatartásuk egyes más címzettekéhez képest lényegesen kisebb jelentőségű volt, megsértette az egyenlő bánásmód és az arányosság elvét, az 1/2003 rendelet 23. cikkének (3) bekezdését és a bírságkiszabási iránymutatást.

169 A jelen ügyben először is a kereset második jogalapjának első részét illetően meg kell állapítani, hogy a jelen ítélet 141–158. pontjában kifejtett indokok miatt – a bírság kiszámításának módszerére vonatkozó kifogást illetően – a vitatott határozat nem sértette meg sem az egyenlő bánásmód és az arányosság elvét, sem a bírságkiszabási iránymutatást.

170 Másodszor, ami a kereset második jogalapjának második részét illeti, a Bíróság egyetért a Törvényszék által a megtámadott ítélet 253–264. pontjában kifejtett indokolással. Így az e pontokban, valamint a jelen ítélet előző pontjában kifejtett indokok miatt e második jogalapot el kell utasítani.

171 Ezenkívül az EUMSZ 261. cikkben és az 1/2003 rendelet 31. cikkében a Bíróság számára biztosított korlátlan felülvizsgálati jogkör alkalmazásával határozni kell a fellebbezőkkel szemben kiszabandó bírság összegéről (2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 87. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

172 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy amikor a Bíróság az Európai Unió Bírósága alapokmánya 61. cikke első bekezdésének második mondata értelmében maga dönti el érdemben az ügyet, korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlása keretében jogosult arra, hogy a Bizottság értékelését a sajátjával helyettesítse, következésképpen a kiszabott bírságot vagy kényszerítő bírságot törölje, csökkentse vagy növelje (2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 88. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

173 A kiszabott bírság összegének meghatározása céljából a Bíróság feladata, hogy saját maga értékelje az ügy körülményeit és a szóban forgó jogsértés jellegét (2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 89. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

174 Az 1/2003 rendelet 23. cikkének (3) bekezdése alapján e feladat minden egyes megbírságolt vállalkozás esetén a szóban forgó jogsértés súlyának és időtartamának figyelembevételét feltételezi, többek között az indokolásra, az arányosságra, a szankciók egyéniesítésére, valamint az egyenlő bánásmódra vonatkozó elvek tiszteletben tartása mellett, anélkül hogy a Bíróság kötve volna a Bizottság által az iránymutatásaiban meghatározott, tájékoztató jellegű szabályokhoz, noha ez utóbbiak iránymutatásul szolgálhatnak az uniós bíróságok számára korlátlan

felülvizsgálati jogkörük gyakorlása során (2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 90. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

175 A jelen ügyben a Bíróság úgy véli, hogy a fellebbezők által a jelen ügyben hivatkozott elemek egyike és semmilyen imperatív indok sem indokolja azt, hogy a Bíróság a vitatott határozat 2. cikkének g) pontjában kiszabott bírság összegének csökkentése érdekében gyakorolja korlátlan felülvizsgálati jogkörét.

176 A fenti megfontolások összességére tekintettel meg kell semmisíteni a vitatott határozat 1. cikkének g) pontját annyiban, amennyiben az megállapítja, hogy a fellebbezők megsértették az EUMSZ 101. cikket és az EGT-Megállapodás 53. cikkét azáltal, hogy több elkülönülő jogsértésben vettek részt, a keresetet pedig az ezt meghaladó részében el kell utasítani.

A költségekről

177 Az eljárási szabályzat 184. cikke (2) bekezdésének megfelelően, ha a fellebbezés megalapozott, és a Bíróság maga hoz a jogvita kapcsán végleges határozatot, a Bíróság határoz a költségekről.

178 E szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése értelmében, amelyet ugyanezen szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése alapján a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Az említett szabályzat 138. cikkének (3) bekezdése kimondja, hogy részleges pernyertesség esetén mindegyik fél maga viseli saját költségeit. Azonban, ha az ügy körülményei alapján indokoltnak látszik, a Bíróság határozhat úgy, hogy a fél saját költségein felül viseli a másik fél költségeinek egy részét is.

179 A jelen ügyben a fellebbezők kérték, hogy a Bíróság kötelezze a Bizottságot az elsőfokú és a fellebbezési eljárással kapcsolatos költségek viselésére, és a Bizottság pervesztes lett a fellebbezés szakaszában, valamint – részben – első fokon is. A fellebbezők első fokon részben pervesztesek lettek.

180 Ugyanakkor a Bíróság a jelen ügy körülményeire tekintettel úgy véli, hogy a Bizottságot kötelezni kell a mind az elsőfokú eljárással, mind pedig a fellebbezési eljárással összefüggésben felmerült saját költségein felül a fellebbezők részéről a jelen fellebbezés keretében felmerült összes költség, valamint az elsőfokú eljárásban részükről felmerült költségek felének viselésére. A fellebbezők viselik az elsőfokú eljárással összefüggésben felmerült saját költségeik felét.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

1) **A Bíróság az Európai Unió Törvényszékének 2019. július 12-i Sony Optiarc és Sony Optiarc America kontra Bizottság ítéletét (T-763/15, nem tették közzé, EU:T:2019:517) hatályon kívül helyezi.**

2) **A Bíróság az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (AT.39639 – „optikailemez-meghajtók” ügy) 2015. október 21-én hozott C(2015) 7135 final bizottsági határozat 1. cikkének g) pontját megsemmisíti annyiban, amennyiben az megállapítja, hogy a Sony Optiarc Inc. és a Sony Optiarc America Inc. megsértette az EUMSZ 101. cikket és az Európai Gazdasági Térségről**

szóló, 1992. május 2-i megállapodás 53. cikkét azáltal, hogy 2007. július 25-től 2008. október 29-ig, illetve 2007. július 25-től október 31-ig több elkülönülő jogsértésben vett részt.

3) **A Bíróság a keresetet az ezt meghaladó részében elutasítja.**

4) **A Bíróság az Európai Bizottságot kötelezi a mind az elsőfokú eljárással, mind pedig a fellebbezési eljárással összefüggésben felmerült saját költségein felül a Sony Optiarc Inc. és a Sony Optiarc America Inc. részéről a jelen fellebbezés keretében felmerült összes költség, valamint az elsőfokú eljárásban részükről felmerült költségek felének viselésére.**

5) **A Sony Optiarc Inc. és a Sony Optiarc America Inc. maga viseli az elsőfokú eljárással összefüggésben felmerült saját költségeinek a felét.**

Aláírások